Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыннан ыйтан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 6 (5518) | 1981 сыл. Тохоҕуннуу 13 күнэ ОПТУОРУННЬУК | Сыаната 2 харчы

БУГУҥҥУ НҮӨМЭРГЭ

—СЪЕЗД ИННИНЭЭ-ВИ ҮДАРНАЙ ВАХТА СОНУННАРА—1 стр. көр.

—ССКП КК ПАРТИЯ XXVI СЪЕҺИГЭР БЫРАЙЫАГЫН ДЬҮҮЛЛЭҺЭБИТ—2 стр.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ КУОТАЛАҺЫЫ ТҮМҮКТЭРЭ—3 стр.

—САЛЬВАДОР НОРУОТУН ОХСУҺУУТА—4 стр.

ДЬОН ӨЙҮГЭР-САНААТЫГАР ДИРИҥНИК ТИЭРДЭН

Бу күннэрга биһиги ороҕуоммутугар, дойду бүттүүнүн үрдүнэн буоларын курдук, «1981—1985 сылларгa ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын сүрүн туһаайыылара» диэн ССКП КК партия XXVI съеһигэр Бырайыагын дьүүллэһии уонна үөрэтии үлэҕэ уонна политическай үрдүк өрө көтөҕүллүү быһыытыгар-майгытыгар ыытылла турар. Тыа сирин үлэһиттэрэ Бырайыакка биһиги партиябыт үлэтин үрдүкү сыала—советский норуот олоҕун уйгутун салгыы үрдэтии боччумнах дьаһаллара көр-дьаһалларын истиҥ биһирэбилиннэр, диэн ситиһиилэнэн бэлиэтиллэр.

Чугастааҕы үс сыллар партия үүнү болдьохтоох экономическай стратегиятын салгыы олохтоох киллэрии дьоҕуннаах этиҥнэн буолуохтара. Онуоха сүбэ адай саҕаламмыт үс биирис пятилетка эпиэтэллээх сүһүөх кэм. Бырайыакка ону дьиҥ-чахчы биэрэргэтэр, итиҕэтэр сыыһаралар баралыыллар.

ССКП КК алтыныстаабы (1980 с.) Пленумуттар нэһилиэнньэни аҥылаһыы и хааччыйыы ер сыллаах кэлим программатын ыытан иннигэ оҥоруу оруга туруоруллубута. Онно сөп түбэлиннэрэн Киин Комитет Бырайыагар тыа хаһаайыстыбатын бары салааларын, агропромышленнай комплексы бүтүннүгүтэ динамичнайдыт оҥорон тиэкиҥ сайдыыларын нарыҥнаа. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарын оҥоруу сылга ортолуунан 12—14 бырыһыан үүнүүгэ. Итиннэ сибээстээн Бырайыагы дьүүллэһиигэ совхозтар үлэһиттэрэ сүөһү питиитин бородуукталарын оҥоруулуу уонна соҕотуоҥкалаһыны салгыы улаатыннарарга, сир оҥоһуутун культуратын үрдэтэн бурдугу, хортуоппуйу уонна обуруот астарын үүнүүлэрин лаппа үрдэтэргэ кэккэ этиилэри киллэрэллэр.

Олохтоох промышленность предприятиелэрин уонна хааччыйыы эйгэтин тэриллэлэрин үлэһиттэрин мунньахтарыгар улахан болҕомто дьиэн-уот, социальнай-бытовой объектары тутуу уонна ороҥуоннаһын, нэһилиэнньэҕэ оҥоҥу оҥоруу кээмэйдэрин улаатыннарыыга уонна хаачыстыбатын тупсарыыга уурулдар. Ордук үрдүк кордобул тутар-хаҥар тэриллэлэр үлэлэригэр туруоруллар.

ССКП КК партия XXVI съеһигэр Бырайыатын быһааран ойдатуутэ партийнай тэриллэлэр үгүс ороттоох үлэни ыыталлар. Бу дьыалаҕа улахан көмөлөө ССКП райкомун пропагандистскай бөлөхтөрө, ороҥуонга уопсай бинир лекционнай күннэр оҥордулар. Политическай уонна экономическай үөрэх сөтиигэр Бырайыагы үөрэтии барар турар.

Ол эрээри ыытыллыбыт үлэ бу сүнкэн суолталаах партийнай документаны пропагандалааһын, дьүүллэһии саваланыыта, сороҕо эрэ буолар. Бу үлэ съезд аһыллыар диэри былаанныахтык, тиҥиҥ быстыбаттык ыытыллыахтаах. Бырайыагы салгыы дьүүллэһии, үөрэтии ороҥуон, совхоз, тэриллэ, алын үлэ коллективын аспыт сыллаары, онуо пятилеткатааҕы үлэлэрин түмүктэрин уонна уочараттаах соруктарын кытта ыкса сибээстээхтик, бинир кэлимник тэриллиэхтээх. Партийнай тэриллэлэр бу күннэргэ сир ахсын үлэһиттэр, коллективтар хардары былааннары, социалистическай өбөҥөөтөлөстибэлэри ылыныыларын уонна олору көмүскэһиннэрин тэрийэр өбөҥөнэстээхтэр. Оччоҕо эрэ Бырайыак хас биирдии разделлара, туһааннаах строкалара дьон өйүгэр-санаатыгар диринҥник киириэхтэрэ, олохпут уйгутун туһугар айымныыллаах үлэҕэ көҕүлүүр күүскэ кубулуйуохтара.

Дойду саҥа пятилеткаҕа уонна чугастааҕы үс сылга экономическай уонна социальнай сайдыытын сүрүн туһаайыыларын Бырайыатын эссе киэҥник уонна диринҥник, күннэҕи үлэни уонна уочараттаах соруктары кытары ыкса сибээстээн дьүүллэһиини уонна үөрэтиини салгыы тэрийии—партийнай тэриллэлэр съезд иннинээҕи улахан суолталаах соруктара.

26 ударнай нэдиэлэлэр

Ситиһиилээх үлэҕэ—бигэ акылааты

Промхомбинат коллектива партия XXVI съеһин көрсө быйыл иккі ыйга 85 тыһ. солк. бастыҥ хаачыстыбаах миэбэли оҥорон таһаарарга өбөҥөлөстибэ ылынан үлэлиир.

Эйиги бу сиимэкэ столярнай сыах соҕотуоҥкалааччылара миэбэл чертөһүн билиһиэ туралларын көрөбүт. Уна диэки—бригадыир Дмитрий Константинович Осипов.

П. Окомешкинов фотота.

БАСТЫҥНАР КЭККЭЛЭРЭ ХАҤЫЫР

Карл Маркс аатынан совхозка техника күүһүн мунутуур кэдьүүстээхтик туһаныыга бары дьоҕурдаах бигэн үлэлиир бастыҥ механизатордар ахсаннара эбээн иһэр. Кэдьүүс уонна хаачыстыба пятилеткатын бүтэһик сылыгар автомобиль водителлэрин куоталаһыылара ордук кэхтөхтүк ыытылынна. Сыл түмүгүнэн куоталаһыы иннинэ күүнүгэр Бахсы отделениетын шофера Н. Н. Шеломов таҕыста. Николай Николаевич ГАЗ-53 автомашинаҥан 12 ыйга 157370 тонна-километры оҥордо. Кини, совхоз бинир күһаҕан суоллаах-кистээх кырыы участастаҕар үлэлээтэр даҕаны, автомашинаны көрүүнү-истиини сөптөөхтүк ыытар, суол ымпыгын-чымпыгын билэн айанныыр буолан техника саахалланыытын таһаарбат.

Оттон Мугудай отделениетыгар үүт таһыытыгар уонна уу баһыытыгар үлэлиир шофердар С. С. Толстоухов, С. С. Оконешников аспыт сылга эмиэ ордук таһаарыылаахтык үлэлээн итинник аналлаах автомашиналар водителлэрин куоталаһыыларыгар совхозка саамай ордук кэрдэрүүлэри ситистилэр.

Бастыҥнар партия XXVI съеһин көрсө танийбит куоталаһыыта киирсэн ессо ордук кирбиилэри иларга дьулуһаллар.

С. НИКОЛАЕВ.

Тутааччылар ситиһиилэрэ

Дьиэ-уот уонна коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениетыгар коммунист Гаврил Александрович Пестерев салайар болуотуннуктарын бригээдэтэ аспыт сылга 91420 солкуобайдаах үлэни толорон былаанын лаппа куоһарда. Бригээдэ хас биирдии «килиэҥ» ити камнэ 25 тыһ. солк. чугаһыыр суумалаах үлэни оҥордо. Ити былааннаммыттан иккі бүк кэриҥнэн ордук.

Куоталаһыы кыайыылаахтара билигин «Якуткомэнергоо» объектын тутуута үлэлии сылдьаллар Кириллэр ситиһиилэрин чинэтэргэ, ССКП XXVI съеһин үлэҕэ саҥа бэлэхтэрдээх көрсөргө сорунталаллар.

Н. СИВЦЕВ.

Үрдүк ыам маастардара

Хадаар отделениета аспыт сылга валовойунан 775,4 тонна үүт ыан былаанын 106,9 бырыһыан толордо. Ити 1979 сыллааҕыттаан 93,2 тоннанан ордук. Оттон бинир фуражнай ынахтан ыаһын 191 килограммынан эбэтилиннэ.

Фермаартан фуражнай ынах ахсыттан «ЫБСЛКС 60 сылаа» 2659, «Кэнчээри» 2838 кг үүтү ылан совхозка куоталаһыыга бастаатылар. Отделение 24 ыанньыксыттарыттан 22-рэ былаанын аһары толордо. Кириллэртэн хас биирдии фуражнай ынахтан комсомолка Наталья Ксенофонтова 3485 кг, Мария Осипова 2511 кг, А. В. Софронова 2816 кг, К. Е. Прокопьева 2736 кг үүнү илгэни ылан бэртээхэй ситиһиилэннилэр.

М. МАРТЬЯНОВ.

Бастыҥ маҕаһыын

Кооперативнай аргын туйгуна Егор Романович Софронов салайар Одьулуун продовольственнай маҕаһыынын коллектива розничнай табаар эргиирин онуо пятилеткатааҕы былаанын ессо 4 сыл 9 ыйга толорон рапортаабыта. Бастыҥ маҕаһыын үлэһиттэрэ аспыт сылга 352,5 тыһ. солк. суумалаах табаары наһилиэннэҕэ атыылаан, былааннарын 3,7 бырыһыан нуоһардылар.

М. ТРОФИМОВА.

Сүөһүгэ—талах мээккэтин

Талах мээккэтэ—сүөһү эбии аһылыгын бинир биһиэмэ көрүүгэ.

Бэҕэһээ Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытаабы отделениетыттан 25 киһи сүөһүгэ эбии аһылыкка талах соҕотуоҥкалыы Лена өрүскэ киирдилэр. Кириллэри отделение управляющайа А. А. Варламов салайар.

Бастакы күн соҕотуоҥкаламмыт талахтан иккі массыынаҥан тиэйэн таһааран мээккэлэтиини саҕалаатылар.

Сотору фермаларга саҥа эбии аһылык кэлиэҕэ.

Г. ДРАГУНОВ.

СОВЕТСКАЙ ДОЙДУ УСТУН

ГОРЬКАЙ. Горьковскайдаабы автозавод Иван Кузьменко салайаччылаах ыарахан отуйэлэри үлэлэтэр сыаҕын биригээдэтэ А. Х. Бусыгин—бастакы пятилеткалар номохтох киирбит уустарын — аатынан бириһи үһүс тэгүлүн субуруччу ылла. Иги коллектив кэлим биригээдэни тэрийбитэ. Бинир оборудованиеҕа үлэлиир иккі смена уустара хамнастарын үлэ бүтэһиктээх түмүктэриннэн аахсар бинир кодьүүс үлэлээх болох буоллалар. Массыынаны смена үлэни тохтоппокко эрэ туттарар, ол түмүгэр чаас аҥарын сүүйэллэр.

КАРА-КУЛЬ (Киргизскай ССР). Курпсайскай ГЭС водохранилищетын толоруу саҕаланна. ССКП XXVI съеһэ аһыллар күнүгэр 200 тыһ. киловатт кыамталаах бастакы агрегаты үлэлэтэргэ сөп буолар уу саппааһа мунньуллуода. Станцияны тутуу болдьохторун кылгатарга тутааччыларга «рабочай эстафета» принцибинэн куоталаһыы кэмэлэһэр.

БАКУ. Азербайджан неби ааварар заводтарыгар сырье сутуутун мунутуурдук аччатарга технологическай установкалары табыгастаах режиминэн үлэлэтии кэмэлэһэр. Кини барыы параметрдэрин билигин ЭБМ ыйан биэрэр. Салааны салайар система электроннай мэйиитэ предприятиелэртэн кэлэр информацияларытута ырытан көрөр кыаҕы биэрэр. Оннооҕор неби ааварыы саамай рациональнай варианнара быһаарыллаллар. Неби ааварааччылар киниллэри туһанан сыл саҕаланыаҕыттан сүүһүнэн тонна сырьону уонна реагенналары хамчилээтилэр.

ВИЛЬНЮС. Литва аҕар-суоттуур кириниэрин холбуур сибээс комплексэ үлэҕэ киирдэ. Аныгы турбэннэр үлэлиир аппаратуранан сэбиэммит ити комплекс үүммут пятилеткэҕэ айыллар республиканскай АСУ төрүттүнэн буолар итиннэ промышленнай холбоһуктар, предприятиелэр, тэриллэлэр информацияларын биэрэргэ аналлаах. Компьютердэр «сэһэргэһиилэрин» хааччыйар электроннай телеграф станциятын таҥыы саҕаланна.

УССУРИЙСКАЙ (Приморскай кыраай). Үлэһиттэр коммунистическай субуотуннуккка киллэрбит уптэриннэн Уссурийскай саҥа микрорайонуттар оҕо улахан комбината тутулунна. Билигин куорат 1400 кыра өлохтоохторо оҕо учреждениелэриттэн хабылыннылар. Ити тохсус пятилеткатааҕар баптараа төгүл эбэх.

(ССТА корреспонденнарын иһитиннэриилэриннэн).

ССКП КК партия XXVI съеһигэр Бырайыағын дьүүллэһэбит

КЭЛЭР КЭМ ИННИГЭР ИЭСПИТ ДЬЫАЛАТА

Онус пятилеткэҕэ норуот үөрэҕириитигэр сүүкэн хардыылар оҥоһулуннулар: бүттүүн орто үөрэхтээһин ситиһиилээхтик ыытылынна, оскуолалар материальнай базалара бөҕөргөөтө, кадрдарыынан хаамчылламы түбүстэ. Ол эрээри, Сүрүн туһаайыыларга этиллэрин күүрдүк, итэҕэстэри утары оссо сорунуулаахтык охсуспуллут, баар кыахтары оссо толору туһаммаппыт буоллар, биһиги ситиһиибит оссо улахан буолуох этэ.

Бырайыакка «Орто оскуолаҕа үлэҕэ иитии формаларын уонна ньымаларын туһсаарга. Эдэр ыччаты идеэҕэ туһулуур үлэни күүһүрдэргэ» диэн чопчу этиллэр. Бу салаҕа биһиги ороҥоммутугар үлэ оссо да ситэтэ суох. Ороҥон учууталларын соторутааҕыта буолан аспыт тохсунньуттааҕы сүбэ мунньахтарыгар ити туһунан эмиэ кэпсэтилиннэ. Болтого аҕыс кылаастаах оскуолатын учуутала, хас да сыл үлэ, сыныйалаҥ паарыын ситиһиилээхтик салайбыт В. М. Жирков үөрэнээччилэри бириҥ сиргэ базалаан үлэҕэ үөйүү кэдьүүһүн бэрт сопко "балистээтэ. Субуруусскай аатынан совхозка бириҥ бастыҥ үөлэлээх үлэ, сыныйалаҥ паарыын салайбыт учуутал Г. Н. Аммосов эмиэ бу этиини биһиримиэ. Атын да совхозтар, оскуолалар салайаачылара бу туһунан толкуйдуулларга ыҥырыллаах. Үлэ, сыныйалаҥ паарыгдаҥ—сойуоҥны иитүгэр иитэр үлэ бириҥ биһиримэммит уонна кэдьүүстээх формата. Оны табан тэрийии биһиэхэ Бырайыак этиитигэр дьыаланан эпиэттиирбитигэр бириҥ сүрүн төһүүбүтүнэн буолуоҕа.

Иккиһиэн, ороҥон оскуолаларыгар производственнай үөрэхтээһин киллэриллибитэ. Үлэҕэ дьөҕүрдээх, сатабыллаах уоҥна билиилээх дьону иитэн таһаарыы билиҥҥи оскуолалар, чуолаан, тыа сирин оскуолаларын үлэлэрин бириҥ сүрүн кордобулаа. Ороҥон совхозтарыгар, хаҥыс баҕарар тэрилтэтигэр тиийдэхпитэ орто оскуоланы сыл, сыл аайы аттүгэр бүтэртэбит эдэр дьону үгүһү көрсөбүн. Ол аата ороҥон производственнай кердаруутүн киниилэр эмиэ быһаарар күүһүнэн буолаллар. Оттон производственнай үөрэхтээһин биһиги оскуолаларбытыгар үрдүк таһымнаахтык тэриллэр диэби кэрэгэй. Сорох сирдэргэ үлэҕэ үөрэтэргэ сөптөөх баламнаах кедр костүбэт, сорохторго база суох. Ол эрээри бу быстах маһэйдэр. Олору туоратерга үтүмнээхтык үлэлээтэххэ, түмүгү ситиһэххэ сөп. Оны барытын норуот үөрэҕириитин үлэлиттэрэ быһаараллар. Ол иһин, бастатан туран, хас биирдии учуутал үлэтигэр эпиэттээх, деловой, көҕүлэччи буоларын ситиһиэхтээхпит.

Оччоҕо эрэ биһиги бырайыак «...дойду специалистарга уонна квалифицированнай рабочайдарга наадыйыытын ордук толору хаамчыйыыны ситиһэргэ диэн сорудун толороохпут, кэлэр пятилеткалар ситиһиилэрин хаамчыйыахпыт.

Чурапчы орто оскуолатын коммунистара, учууталлара, барыы үлэлиттэрэ ССКП КК партиэ XXVI съеһигэр «1981—1985 сылларгa уонна 1990 сыллга диэри кэмиэ ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын сүрүн туһаайыыларын» диэн Бырайыағын толору биһириллэр уонна бэйэлэрин туспаах үлэлэригэр кэккэ киирбиилэри бэлиэтэнэллэр.

Д. КЛАДКИНА,
партийнай тэрилтэ секретара, Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалера.

СҮӨҺҮНҮ АНААН-МИНЭЭН УОТУОХХА

Дойду иннинэ сайдыытын сүрүн туһаайыыларыгар сүөһү иитиитин бородуукпутун оҥорон таһаарыыны, сүөһү бородуукпутун биэриитин салгыы үрдэтии соруга тоҕоостоох туруорулуунна. Ити биһиги, тыа хаһаайыстыбатыгар үлэлии сылдьар дьоннор, үрдүк кирбиилэри ылар туһугар баар кыахтары мунгутуурдук туһанарбыт модьуйар.

Сүөһү эти оҥорон таһаарыыны ыччат сүөһүнү интенсивнайдык улэтиннэрии уонна уотуу болдьохторун сарбыйыы суолунан эйбэтиннэрии соруга Бырайыакка чопчу ыйылынна. Бу оттунан ылар буоллахха, биһиэхэ, болтого отделениетыгар, кэрэхсэбиэхтэрин сөптөөх үчүгэй сабалаһыннар баалларын. Коммунист С. Н. Картузов аспыт сайын ыччат сүөһүнү звеноҥ көрөн уотууга туруорбута уонна ахордас надбавкаттан совхозка 55,7 тыс. солк. барыыны киллэрдэ. Бу опыты сир аайы киэҥник туттуохха. Оны тэҥэ уотар звенолары сыл хайа баҕарар кэмигэр тэрийэн улэлэтиэххэ. Холобур, сыл бастакы иккис кварталларыгар государствоҕа атыылаҥар сүөһүлэри үксүн ахал уотууга туруорбаппыт, коммерцыа сүүмэрдэтибит, бракааты-быт да туттарабыт. Бу эйбэх ночоокко тэбэр. Дьиҥинэн, государствоҕа туттарылыахтаах сүөһүнү, быйылгы курдук оттоох дьыллга, ахал звенолары да тэрийэн уотуохха баар этэ. Маны тэҥэ сайынын, күһүнүн уотууга туруоруллар ыччат сүөһүнү көрүүнү-харайыыны кыстыкка киириттэн ыла бастайаннай звеноҕа туттарыахха.

Сүөһү эти, үүтү биэриитин үрдэтиигэ быһаччы быйаҥы оҥороочулар олохсуйан улэлээһиннэрэ улахан суолталаах. Биһиэхэ ардыгар улэлиир, олорор усулуобуйа ыарахаттарыттан чэҕийэн улэлиттэр кэлэ-бара сатаччылар. Ити үксэ орто үөрэҕи бүтэрбит ыччаттар аттүлэриттэн тахсара хомолтоох. Ханныгын да иһин, тыа хаһаайыстыбатын бородукталарын үрдэтиини дьоннор быһаараллар. Маҥан сибээстээн сүөһү ыарахан улэлэрин механизациялаһыны, олорор усулуобуйаны туспарыыны былааннаахтык ыытыахха, оҥон фермаларга ыччат улэлии кэлиитэ эйбэһиннин ситиһиэххэ.

Болтого улэһит дьоннор бу дойду сайдыытын программатынан буолар документаны улахан астынынан билистиэр итиэннэ дириҥэтэн үөрэтэ сылдьаллар. Хонуу уонна ферма хас биирдии улэһитэ иннинэ кэскил бэлиэтэммит кирбиилэрин ылыыга бэйэтин сэмэй кылаатын киллэрэргэ биэс быһаарыныылаах.

И. СЛЕПЦОВ,
бириҥэдьиир.

ОРИЕНТИР—ХАРДАРЫ БЫЛААННАР

ЧЕБОКСАРЫ. Агрегатнай завод сталеваара, ССРС Государственнай бириэмийэтин лауреата И. Григорьев уочараттаах үөһэрыыны графиктан чаас аҥарынан эрдэлээн биэрдэ. Кэмчиламмит мунуутэлэр сылга тыһыынчанан тонна былааны таһаанан ыстаал буола кубулуйуохтара—производство бастыҥын хардары былаана итинник.

Хардары былааннар предприятиэ коллективын улэтиэр-хамнаһыгар эрэллээх ориентирынан буолаллар. Производство кэдьүүһүн үрдэтэргэ сыахтары техническэй оттунан улэрытан сэбилээһиҥ итиэннэ производственнай кыамталары ордук толору туһаныы кэмэлэһэллэр.

Ситиһиигэ тиэрдэр торуттэртэн бириҥ кылаабынайдара — кэмчилээһин уонна харыстаах туһаныы иһин охсуһуу. Уон биириҥ пятилеткэ бастакы сылын сорудаҕар эбии бириҥ молуйуон солкуобайдаах бородуукпутуна биэрии бэлиэтэннэ. Хаан-уруу Коммунистическай партиэ XXVI съеһэ аһыллар күнүгэр завод коллектива кэмчиламмит матырыйаалларынан улэлиэҕэ.

(ССТА).

Сүөһү иитиитэ — ударнай үлэ фронта

Заполярьеҕа үүт комплекса

Российскай Федерация Хара буора суох зонатын сайдыытын былаанынан сөп түбэһиннэрэн Мурманскай уобалас «Туломa» совхозуҥар 1200 ыанаха сыыстаммыт үүт комплекса тутулунна. «Промстрой» трест тутаачыларын коллективаа үгүс ахсааннаах производственнай тутуулары дьэндэлиттэрии таһыан, манна сүүсүһүттэр олорор тоҕус мэндэмэнээх, олорорго бары табыгастаах усулуобуйа тэриллибит дьиэтин туттулар.

«Туломатаабы» саҥа комплекс үлэҕэ киллэриллибитинэн сибээстээн Мурманскай оҕохтоохторутар сылга 4000 тонна үүтү эбии биэрэр ыах үөскээтэ.

Снимоктарга: сүөһү иитэр саҥа комплексна; аллараа—комплекс үлэһитэ П. М. Спицина үүт хаачыстыбатын бэрэбиэркэлиир.

С. Майстерман фотота. ССТА фотохрониката.

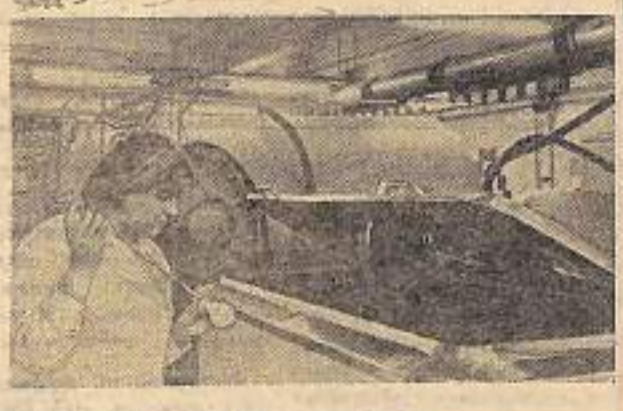

СОРОХТОР КЭМ ДА ААХАЙБАТТАР

Ороҥон совхозтарыгар кыстык бастакы күннэриттэн сүөһүгэ 38,3 тонна минеральнай брикет, 43 тонна саратовскай кормньербо, 175 тонна от маҥнаҕа, 22 тонна турнепс, биир иннинэ хаппыыста сабирдэҕэ, 19890 тонна уубаас кормньербо сиэтиллиннэ, 1041 тонна искусственнай үүт иһэрдиллиннэ.

Эбии аһылык ордук кэдьүүстээхтик Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдаабы уонна Одьулуунаабы отделениелэригэр туһаныллар. Ороҥон үрдүнэн ыччат болугурдар эрэ сүөһүгэ хаппыыста сабирдэҕин, турнепсы сиэтэллэр. Оттон одьулуукпар бу күннэргэ соломону кырбатан сиэтиннии саҕалаатылар, хайыы-үйэ 20-чэ тонна баламнэнэ. Бу совхоз Бахсытааҕы отделениета таабы кырбатан сиэтэргэ бэлэмнэнэр. Агрегат үлэҕэ туруорулунна, үлэһит кликтэн сааччылынна.

Хомойуох иһин, эбии аһылык сир ахсын кизиэнистуһанныыллар буолбаттар. Совхозтар сорох отделениелэрэ ыччат уубаас кормньербоҥон мунгурданан олороллор. Онноолор Субуруусскай аатынан совхоз Хаҥылыаабы отделениетын Сугулаанныгар сүөһүлэргэ бурдугу кураанахтыы саҕатталлар. Бу совхоз биир да отделениетыгар кыстык саҕаланыаҕыттан бороскуларга искусственнай үүт иһэрдиллэ илик. Соловьевка баҕа кыраттан иккэн «Юность» фермаҕа кормньербо астаммат. Ити да иһин совхозка үүт ыалын графига тоҕунна. Аспыт сыл устата биир фуражнай ыанаттан 1125 кг үүт ыаныыахтаабын оннугар 926 эрэ кг ылылынна.

Хаалыылаах отделениелэр саҕалаалара мэлдьи тин хотоннор эргэлэрин, үлэлиир усулуобуйа куһаҕанын, оҕохтор суохтарын тумулук тутталлар. Ити олоҕо суох. Эбии аһылыгы бэлэмнээһиннэргэ эрчимнээх дьаһаллар ылыллаллара эрэйиллэр.

Быйыл сиилэс бары совхозтарга баар эрээри сорох сирдэргэ туһаныллар илик. Болугур отделениетыгар үс ыйтан ордук кэмнэ 1010 тонна сиилэс сүөһүгэ сиэтиллибит буоллаҕына субуруусскайдар совхоз үрдүнэн баара-суоҕа 120 тонналы, эриликтэр 460 тоннаны эрэ туһаннылар.

Иннинэтин ити итэҕэстэри туората охсор, эбии аһылык кэмэйин улаатыннарар, корунун эйбэтэр хаамыстыбатын туспарар бэлиитэ буолуоҕа.

Д. ДЬЯЧКОВСКАЯ.

ОСКУОЛАЛАРТАН СОНУННАР

Ильиһи туойан

«В. И. Ленин—советскай литератураҕа уонна искусствоҕа» диэн темаҕа үөрэнээччилэр Бүтүн Россиятаабы литературнай бырааһынньыктарын иккис этаба ороҥуонна түмүктэнэ.

Бу иннинэ бары оскуолаларга анаалаах надиэлэлэр уонна декадалар ыытылыыттара. Онно ордук үгүгэй бэлэмнээхтэрин көрдербут үөрэнээччилэр аспыт ерэбул күннэргэ ороҥуон киниигэр түмсэн бэйэлэрин билиилэрин, дьөҕүрдэрин көрдөрдүлэр.

Ороҥон 15 оскуолаларыттан кэлбит делегаттар 9 суол конкурстарга, викториналарга кытыннылар.

Өйтон суруйууга Мугудайтан Дима Артемьев, Болтоготтон Шура Жиркова, Одьулуунтан Оксана Баякинова уо. д. а. улэлэрэ үрдүктүк сыаналанна. Чурапчы аҕыс кылаастаах оскуолатын үөрэнээччилэрэ Саргы уонна Сардаана Петровалар «Ленин сир ойдуур» диэн ырыаны үрдүк кэйиилээхтик толорон конкурс кыайыылаахтарынан буоллулар. Эмиэ ити курдук, бахсыттан Даша Петрова Ленин туһунан тойуга жюри үрдүк сыанабылын ылла. Оттон киниэхэ бастыҥ пропагандаааччыларынан Ира Коркина (Чурапчы), Саргы Сорокоумова (Бахсы) аатырдылар.

Аны ороҥуон үөрэнээччилэрэ кэтэхтэн республикатаабы литературнай бырааһынньыкка кыттыахтара.

А. ПЕРЕВАЛОВА,
методист.

Фермаҥы шефтэһэн

Бахсы орто оскуолатын үрдүкү кылаастарын үөрэнээччилэрэ Чыаппара бириҥэдэтин «Молодежнай» комсомольскай-ыччат фермаҕын шефтэһэллэр.

Кыһыҥы каникул сорох күннэригэр онуос кылаастан Сардаана Оконешникова, Аня Сергучева уонна Ася Чалкина, тохсус кылаастан Люся Ефремова, Саргы Сорокоумова, Вася Ноговицын уонна Ника Лыткин буоланнар фермаҕа ыанныксыттары солбуйан көмөлөстүлэр.

Оҕолор үөрэ-көтө улэлэтилэр, оттон киниилэргэ солбуйтарбыт сүүсүһүттэр дуоһуйа сыныйаныылар.

Е. МОХНАЧЕВСКАЯ.

ССКП XXVI съөһин чиэһигэр 26 ударнай нэдиэлэлэр

КУОТАЛАҺЫЫ СТРАНИЦАТА

Девизпит: ХААЛЫЫЛААҐА СУОХ ҮЛЭЛИИРГЭ!

ӨЛГӨМ ҮҮТ ИҺИН КУОТАЛАҺААЧЧЫЛАР

ФЕРМАЛАР

Бастакы колонкаґа—фуражнай ынахтан сыл устата, иккискэ—ол иһигэр кыстык үс ыйыгар (кг)

Карл Маркс аатынан совхозтан

Хайырґас	1919	471
Халбаныкы	1741	247
Уу Оҕустаах	1705	280
Саппаас От	1466	190

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан

«ЫБСЛКС 60 сылы»	2659	343
Боһомо	1911	225
Кэнчээри	1838	377
Сыркыс	1446	204
«Маарыкчаан I»	1448	231
Молодежнай	1285	136

Субуруускай аатынан совхозтан

«Юность»	1617	201
«Сардаана»	1098	179

«Чурапчы» совхозтан

«Эрчим»	1615	148
Ойбон Куөл	1476	84

ЫАННЬЫКСЫТТАР

ИККИ АҐАР ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Наставниктар

Сергеева А. Л. (Субуруускай)	2548	364
Старостина М. Т. (Карл Маркс)	2403	360
Капитонова З. Д. (Карл Маркс)	2388	475
Дьячковская А. П. (Карл Маркс)	2333	223

Эдэрдэр

Ксенофонтова Н. Н. (Э. Эристиин)	3486	555
Протасова А. Г. (Э. Эристиин)	2426	386
Артемьева Н. С. (Карл Маркс)	2382	621

ИККИ ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Наставниктар

Иванов М. И. («Чурапчы»)	3217	767
Егорова А. Г. (Карл Маркс)	2597	471
Макаров А. У. («Чурапчы»)	2454	441
Толстоухова А. Р. (Карл Маркс)	2286	406
Кривошапкина П.Ф. (Субуруускай)	1777	371
Луковцева О. Д. (Э. Эристиин)	1619	321
Дорогунова В. К. (Субуруускай)	1310	233

Эдэрдэр

Лыткин А. М. (Карл Маркс)	2654	435
Осипова М. Е. (Э. Эристиин)	2511	282
Лукина М. С. (Э. Эристиин)	2311	288
Гермогенова Е. И. (Карл Маркс)	2209	356
Иванова А. Д. (Субуруускай)	1955	206

ПЯТИЛЕТКА түмүктэнэ. Кэдьүүс уонна хаачыстыба пятилеткатыгар бүтэһик сыл былааннарын толоруурга бириидии ынахтан икки аґар уонна икки тыһыынча килограмм үүтү ыырга эбэһээтэлистибэлээхтэр үүтү дэбилитээччилэр кохтоох куоталаһыларын көбүлээбиттэрэ.

Икки аґар тыһыынчалаахтар куоталаһыыларыгар наставниктартан Субуруускай аатынан совхоз «Сардаана» ферматын старшайа А. Л. Сергеева, эдэрдэртэн Н. Н. Ксенофонтова (Эрилик Эристиин) бириидэ-лээхтэрин иннилэригэр туспулэр. Ол эрээри бу балаҕаннан кинилэртэн ураты бириидэ ыаннаныксыт дьулуспут кирбиитин ылбата.

Оттон икки тыһыынчалаах кирбиигэ дьулуспут 12 ыаннаныксыттан аҕыстара эллит тылларыгар турдулар. Кинилэртэн «Чурапчы» совхоз ыаннаныксыта М. И. Иванов, хас бириидии ынаҕыттан 3217 кг үүтү ыан, оройуонга иккис үрдүк көрдөрүүнү ситистэ. Бастыҥ ыаннаныксыт кыстык үс ыйдарыгар 767 кг үүтү ылан тэҥнэбэтин булбата. Бу бөлөхтө А. М. Лыткин, А. Г. Егорова (иккиэн Карл Маркстан), М. Е. Осипова (Эрилик Эристиин) фуражнай ынахтарыттан 2500-тэн тахсалыы кг үүтү ылаттылар.

Бириидии ынахтан үүтү ылыыга Эрилик Эристиин аатынан совхозтан «ЫБСЛКС 60 сылы», Боһомо, Карл Маркс аатынан совхозтан Хайырґас, Уу Оҕустаах, «Чурапчы» совхозтан «Эрчим», Субуруускай аатынан совхозтан «Юность» фермалар коллективтара куоталаһыы маастарынан буоллулар.

Социалистическай куоталаһыы көҕүлээччилэрин сиҥнэриилэрин чиҥэтии, кинилэр бүгүнгү кирбиилэрин барыы ыаннаныксыттар нуормаларынан оҥоруу—үрдүк илгэни дэбилитээччилэр нэстэрин дьыалата.

КИМ ХАЙДАХ ҮЛЭЛЭЭТЭ

БАСТААҐ ИҺЭЭЧЧИЛЭР

ҮҮТ ЫАМЫГАР

Бастакы колонкаґа—фуражнай ынахтан сыл устата, иккискэ—ол иһигэр кыстык үс ыйыгар (кг)

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан

Софронова А. В.	2816	369
Прокопьева К. Е.	2736	236
Григорьева Е. Н.	2449	319
Кузьмина М. Г.	2184	237
Филиппова Е. Н.	2211	350
Титова С. В.	2083	434
Филиппова М. Г.	2074	378
Романова К. Д.	2004	459
Дмитриева М. Н.	2011	267
Говорова А. С.	1969	279
Сивцева Д. П.	1980	283

Карл Маркс аатынан совхозтан

Григорьева У. Е.	2256	453
Мохначевская М. Н.	2261	476
Капитонова М. Н.	2223	498
Федорова А. В.	2240	323
Карпова М. А.	2218	316
Яковлева У. Х.	2182	412
Мохначевская А. С.	2154	421
Дьячковская Р. Е.	2120	299

Субуруускай аатынан совхозтан

Кронникова М. Ф.	2820	372
Павлова Е. А.	2237	419
Николаева Е. М.	1974	243
Кузьмина П. В.	1864	235
Собакин Е. Г.	1751	188
Собакин И. И.	1664	197

«Чурапчы» совхозтан

Варламов А. С.	2215	537
[illegible] А. В.	2183	381
[illegible]	[illegible]	425
Григорьева Г. Г.	[illegible]	[illegible]
Попова М. И.	1630	376
Новгородова Н. М.	1707	188
Коркина Е. А.	1547	345
Парфенова С. В.	1506	225
Коркина М. А.	1466	411

БОРООСКУ КӨРҮҮТҮГЭР

Бастакы колонкаґа—суукаґа орто эбиллии (гр), иккискэ—кыстык үс ыйыгар эбиллии (кг)

Эрилик Эристиин аатынан совхозтан

Ануфриева А. В.	682	65,2
Лутай И. Г.	549	64,9
Ефремова А. А.	560	62,7
Корякин Е. И.	512	61,1
Дыдаева Т. Г.	590	53,7
Лутай Е. Е.	529	52,8

Карл Маркс аатынан совхозтан

Петрова И. Д.	678	62,3
Сивцева Н. А.	504	58
Кожурова М. П.	634	54,3
Фомина Х. В.	587	54
Смирникова А. В.	621	54,6
Захарова Е. Н.	565	51,4
Дьячковская П. Г.	558	50,1

«Чурапчы» совхозтан

Ноев В. Г.	668	60,8
Борисов Г. Т.	575	52,5
Дьячковская Р. В.	598	52,4
Борисова Х. И.	514	47,2

ХААЛЫЫЛААХТАР

ҮҮТ ЫАМЫГАР

Карл Маркс аатынан совхозтан

Дьячковская Г. Е.	979	158
Иванова Р. В.	570	145

Субуруускай аатынан совхозтан

Кампова А. В.	399	82
Яковлев П. Д.	691	65
Кузьмина П. П.	880	152
Павлуцкая А. К.	915	153
Новгородова М. Г.	713	114
Атласова М. С.	870	108
Борисова М. И.	723	78
Антипина А. А.	770	177

«Чурапчы» совхозтан

Макарова Е. И.	964	154
Дьяконова П. В.	713	69
Федулова И. П.	734	81
Сивцева У. Д.	498	100

БОРООСКУ КӨРҮҮТҮГЭР

Карл Маркс аатынан совхозтан

Новгородова М. И.	[illegible]	26,5
Илларионова М. Д.	291	26,6

Субуруускай аатынан совхозтан

Кузьмина А. С.	158	12,7
Борисова А. И.	175	10,7

«Чурапчы» совхозтан

Безменов П. П.	160	14,8
Новгородов Ф. М.	219	19,8
Сыромятников П. П.	180	15,1
Андреев Е. Р.	200	15,0

Тыа хаһаайыстыбатын управленнета.

Субуруускай аатынан совхоз Болтоҥготооду отделениетын «Кэскил» комсомольскай-ыччат ферматтан фуражкир Григорий Егоров бириидэ төһүү үлэһит. Кини бастыҥ общественнай агитатордаан үлэ активнай кыттыылааґа.

Снимокка: Г. Егоров.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

● Эбэһээтэлистибэ туолуутун бэрэбиэркэлиибит

Биригээдэнэн үлэлээһин биһирэннэ

Эрилик Эристиин аатынан совхоз территориятыгар 6 стационарнай киноустановка үлэлиир. Кинилэри Дириҥ киноустановкатын киномеханиктара М. М. Федосеева уонна И. И. Еримеев киинээн салайаллар, эриэ-дэхси, хаалыылааґа суох үлэлиилэрин тэрийэллэр. Дириҥэр кинокартинаалары эргитиигэ, кинилэр ис хоһоонноруун бэриэттэрэн биллэриигэ, маршруттарын чуолкайдаабыыґа, рекламнай уонна атын маассабай үлэлэргэ ыаллыы киноустановкаларга күннэтэ көмөлөһөллөр.

Дириҥ кинофикатордара бэйэлэрин социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин бары көрүҥнэриэн толордулар: үп киириитигэр пятилеткатаабы былааннарын 15,4 бырыһыанынан куоһардылар, былааны таһынан 1861 киносеансы оҥорон 5900 солкуобайы ордук киллэрдилэр, 1980 сыл сорудаґын эмиэ 8,4 бырыһыан аһардылар.

Бу биригээдэ барыы киноустановкалара ааспыт сылга эриэ-дэхси, хаалыылааґа суох үлэлээтилэр. 18 сыл эҥкилэ суох киномеханиктыыр, СССР Кинематографийын туйгуна, онус пятилеткаґа социалистическай куоталаһыы кыайыылааґа Е. В. Харитонов старшайдаах Хадаар киноустановкатын коллектива үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэни ылынан социалистическай куоталаһыыны көҕүлээбитэ, Хадаардар бизнэбит тылларыгар чиэстээхтик турдулар: пятилеткатаабы былааннарын үлэ сүрүн көрүҥнэригэр оссо 1980 сыл күлүн тутар 1 күнүгэр, оттон сыллаабыларын бириидэ ыйынан эрдэ, ахсыыны 1 күнүгэр, толоруулар. Хайаксыт киноустановкатын старшай киномеханика, сельскэй Совет депутата Д. Т. Михайлова сыллаабы былаанын 14,2 бырыһыан аһаран социалистическай куоталаһыыґа кыайылаабынан таґыста. Оттон Чакырдаабы (киномеханиктар М. К. Адамова, У. В. Филиппова), Уорбаатаабы (М. Н. Протодьяконова), Мэлдьэхситээби (Т. И. Софронова) киноустановкалар үп киириитинэн 1980 сыллаабы былааннарын 105—125 бырыһыан толоруттулар.

Онон биригээдэ үрдүнэн үп киириитин былаана 115,4 бырыһыан толорулунна, эбэтэр киинэттэн 14648 солкуобай ордук хомулунна. Ити иһин Дириҥ кинофикатордарын биригээдэтэ биригээдэнэн куоталаһыыґа бастакы миэстэни ылла.

«Тыа сирин нэһилиэннэтин культурнай хааччыйыыны салгыы туһалаах дьаһаллар тустарыныан» ССКП КК уонна СССР Министрдэрин Советын 1977 сыл сэтиньи 10 күнүнээҕи Уураахтарын олохха киллэриигэ Эрилик Эристиин аатынан совхоз салалтата, туһаанныах сельсоветтар исполкомнара нэһилиэннэҕэ киинэни көрдөрүүнү туһалаах ыытыыґа куруутун комолоһоллор. Сельсоветтар исполкомнара киноустановкалар үлэлэрин күннэтэ салайаллар, былааннар туолуулларын кэтээн көрөллөр, киномеханиктар общественнай туһалаах үлэлэргэ тардаллар, нэһилиэк активистарын быһыытынан сатабылаахтык туһаналлар. Совхоз салалтатын көмөлөһүннүгэн ааспыт сылга Дириҥэ 23-КПК, Хайаксыыка «Ксенон-1М» диэн улахан ыламталаах киноаппаратуралар туруорулуттара. Кулууптары, киноаппаратнайдары еремуоннаһыыґа кэскиллээх былааннар оҥоһуллаллар, эрдэттэн бэлэмнэнии үлэлэр ыытыллаллар.

Партия XXVI съөһигэр ССКП КК Бырайыагар этиллэрин курдук, нэһилиэннэҕэ киинэнэн хааччыйыыны туспарыыґа, киинэ үлэһиттэри иитэр оруолун үрдэтиигэ сир ахсын итинник ыыһамныы, болҕомто уурулларга эрэйиллэр. Итинник эрэ буоллаґына, биэ киинэни дьон ситиарахсыспат аґыр[illegible]рор кыахтаах.

(ССТА [illegible] корреспонденнарын [illegible]ннинкэриилэриэн).

Сальвадор: ОХСУҺУУ ТЫҺААҺЫНА УЛААТАР

Сальвадор норуотун хаанымсах режимин утары, кэҥүл, тутулуга суох буолуу уонна демократия иһин охсуһуута саҥа сүһүөххэ ытыннна. Вашингтон үп-ас уонна байыаннай өттүнэн кизиҥ көмөтүнэн эрэ быраабыт кытаахтаһан олорор салайар хунта сойуоллаһар сэбиэннилээх күүстэрин утары Фарабунда Марти аатынан национальнай босколонуулаах фронт (НБФ) этэрээттэрин Саҥа дьыл иннинэ сөҕөламмыт кимин кинриилэрэ күнтэн күн күүһүрэн иһэр. Дойду территорыятын чиэппэрин хайыыгэ бастаанньалаччылар хонтуруоллуулдар. Босколоммут оройуоннарга норуот былааһын органнара тэриллэллэр. Дойду атын оройуоннарыгар правительстволы утары туруу улам киэҥ хаамсыйдэнэр. Атын дойдулар информационнай агенстволара иһитиннэрэллэринэн, бастаанньалаччылар столицаттан —Сан-Сальвадортан ким бэриллибит норуокка ыытыллыбыт НБФ кини байыаннай уонна политическай тэриллэлэрэ тиранническай режимин утары барыбыт буттүүн кимин кириҥэ бэлэмнэрин бэлиэтээн эттэ.

Комментатор колонкалара

коту правительственнай сэриилэр дьоһуннаах тирэх пуннарын—Дельгадо куораты төгүрүйдүлэр.

Кэнники кэмҥэ Сальвадор революционнай тэриллэлэрин салайаччылара кэскэ сайаҕылыанньалары оҥордулар. Олорго дойдуну социальнай уонна национальнай өттүнэн босхолуур иһин кыргыһыыларга бэлэмнэкин ситэн эрэрэ ыйыллар.

Кистэлэҥ радиостанциялар дьоһуннаах тирэх пуннарын—Дельгадо куораты төгүрүйдүлэр.

Ону кытта тэҥнэ, Латинскай Америка дойдуларын, АХШ бэйэтин даҕаны бэчээттэрэ иһитиннэрэллэриттэн чуолкайдык көстөрүнэн, Вашингтон администрацията итиэннэ аналлаах сулууспалара бэйэлэрин Сальвадордааҕы марионеточнай режимнэрин быыһыыр туһугар барыбыт дьаһаллары ылаллар. АХШ киниэхэ саамай-сабыннэн, байыаннай техниканан эрэ көмөлөһөр буолбатах, Сальвадорга сальвадорскай норуоту утары сидьиҥ сойуоллаһар операциялары салайар бэйэтин инструкторларын уонна «советниктарын» ыытальыыр эрэ буолбатах. Вашингтон саа-сэп тутан ороһорго даҕаны бэлэм.

Сальвадорга кини революционнай хамсааһынын хам баттыыр сыалынан көҥү көтөн киирэрэ АХШ салалтата Гондурас уонна Гватемала сэбиэннилээх күүстэрин, Никарагуаттан күрэхтэбит итиэннэ АХШ кини разведкалыыр управлениетыгар уонна Пентагоннга сулууспаҕа ылыллыбыт Сомоса тиэрдиэчтэрэ быыһаччылар баандаларын бэлэмнээтэ. Сальвадорга американскай муора пехотинецтэрэ көҥү кэтэн киирэхтэрин эмиэ сөп. Хайыы-үйэ билигин, Мексика «Эксельсиор» хаһыатын даннайдарынан, Сальвадор кытылларыттан иугас хаһаҕаҕарар түгэннэ десант түһэрэрэ бэлэм АХШ БМК хараабыллара кэллилэр.

Ити суоһааһыннарга хардаран Сальвадор патриотическай революционнай күүстэрэ биргэ сомоҕолоһуулларын баҕарбэтэллэр итиэннэ ханнык баҕарар интервенциэргэ харданы биэрэргэ, империалистическэ хайыскалаах режимин суулларарга уонна бэйэлэрин дойдуларга көҥүл итиэннэ тутулуга суох буолуутун ситиһэргэ халбаҥнаабат быһаарыныылаахтарын биллэрэллэр. Кинилэр өттүлэриэгэр—прогрессивнай кини аймах ойобула уонна биир саҥааланыыта.

Н. ЧИГИРЬ,
ССТА ырытааччыта.

Лаҕааччы сэҥээрэр ●

ВЕТЕРАН СӨПКӨ ЭТЭР

Саха АССР оскуолатын үтүөлээх учуутала, үлэ уонна сэрии ветерана Н. С. Соловьев «Саҥа олох» хаһыат 1980 сыл сэтиннньэтэ нүөмэригэр бэчээттэммит «Музейдары—болҕомто кииниэгэр» диэн тэбэлоох суругун мин сөбүлээн аахтым.

Суругка этиллибитин курдук, урукку өттүгэр биһиги оройуоммут үгүс оскуолаларыгар кыһаҕана суох музейдар тэриллэ сылдьыбыттара. Мин билэрбиэнэ, Чакыр [illegible] начальнай оскуолатыгар В. Г. Титов көҕүрэппиннэн тэриллибит ленинскэй хос оройуоннга улахан кэрэхсэбили ыла сылдьыбыта. Кытаанаахха Л. А. Дьяконов директордыыр сылларыгар учууталлар И. И. Коркин уонна В. И. Захаров салалталарынан Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылаахтарыгар аналлаах бэртэхэй музей баар буолбута. Хайахсыкка Саха АССР оскуолатын үтүөлээх учуутала М. Д. Дорофеев, сэрии ветерана И. Д. Егоров үгүс сыраннан кыраайы үөрэтэр музейы тэрийбиттэрэ. С. И. Жирков көҕүлэппиннэн интернат-оскуолаҕа спортивнай музей эмиэ аһылла сылдьыбыта. Итиэннэ да этиттар эмиэ баалларе. Хомойуох иһин, элбэх үлэнэн тэриллибит, үөрэнэччиэри (кинилэри эрэ буолуо дуо) коммунистическай итиҥэ үлэхан туһалаах ити музейдар, сорох салайаччылар ситэ суолта биэрбэтэхтэриттэн билигин суохтар. Үгүстэн бирэ холобур. Болтоҥоҕо биир хэмиэ элбэх киһини ыытыран Н. Д. Субуруускайга музей аспыттара. Ол даҕаны уһаабатаҕа, ыһыллыбыта.

Н. С. Соловьев бэйэтин сургар бу үлэҕэ сөптөөх материальнай база суобун туһунан саамай сөпкө ыйар. Бу—тутаах боппуруос. Энтузиаст учуутал Н. Н. Решетников интернат-оскуолаҕа астарбыт спортивнай элбэх аат музейын иннини дьыҥатыттан киһи эмиэ дьиксинэр. Билиҥҥитэ кэниир, сайдар кэскилэ көстүбэт. Музей спортзал биир муннугар кыбыллан турар. Маны эрдэтиэ көрүөх баара.

Биһиэхэ ардыгар тылга сөбүлэһии, оттон дьыалаҕа ону умнуу чахчылара баар буолан эрэлэр. Икки сылаҕыта районо советыгар музейдар тустарынан аналлаах боппуруос көрүллүбүтэ, онно оскуолалар директордара сылдьыбыттара. Мунньахха сорох учуутэй сөбүлэһиннары оҥорор туһунан сүбэлэһии буолбута. Ол быһыытынан, холобур, Хайахсыкка норуоттар доҕордоһуулларыгар, Сылапҥа интернациональнай митиҥэ, Дириҥэ үлэҕэ митиҥэ, интернат-оскуолаҕа оҕолор айымныыларыгар, Кытаанаахха бойобуой элбэх аат музейхосторун тэрийэргэ быһаарыллыбыта. Хомойуох иһин, итиэ үлэлэр күн бүгүҥүгэр диэри сөбүлэнэ иликтэр.

Суруй автора бэлиэтиирин курдук, энтузиастары ойоон, түмэн элбэҕи оҥоруохпутун наада. Холобур, Аҕа дойдуну хомускуур Улуу сэриҥэ активнайдык кыттыбыт, сырдык тыыннарын толук уурбут оройуоммут ньургун уолаттарын кэриэстэрин үйэтитиэх, кинилэр тустарынан матырыйааллары бириэ сиргэ түмүөх баара. Биһиэхэ итиэнэ дьарыктанар дьоннор баалле. Оттон дьылхонук аанан иһэр — бу дьыала боччумнаах аҕайдык быһаарыллыбат. Онон үһэппэкка-кэҥэппэккэ кырдьаҕас буойуннары кытта кэпсэтиһэн ахтыыларын ылан, матырыйааллары хомуйан билигин оскуолаларынан, кэһилиэктэриэнэн үлэни саҕалыыр наада эбэ. Маныаха ветераннар оройуоннааҕы советтара эмиэ ыпсыахтаах.

П. СПИРИДОНОВ,
албан аат оройуоннааҕы кулуубун председателэ.

Оҕо этэҥэ сылдьарыттан, сөкүүр курдук үөрүөтэ улаатарыттан ордук дьол төрөппүккэ баар буолуо дуо? Билигин ким бөрүтэ комус чыычаастыы буоболуоҕуй, сырдыкка-көрүөх үйүөр дьоннорго—детсад шитэччилэриэхэ истиҥник махтанар.

Мүөгүдайаа биир оппук кинилиэн Клара Алексеевна Оконешникова буолар. Кини—детсад сэбиэдиссэйэ, кырачаанныкка [illegible] ийэ. Клара Алексеевна кэллэр эрэ, кырачаанныкар тута эрийэ. Ойсон туох саҥаны, сонуну кэпсиэрин кэтэхтэн ылыахтаахтыы буолаччы.

Снимокка: оҕолор кутуллаах кунду кинилэрэ К. А. Оконешникова.

Уус-уран самодеятельность коллективтарын оройуоннааҕы көрүү БАЛАҺЫАННЬАТА

Көрүү 1982 сыллаахха ыытыллар уус-уран самодеятельноһы Бүтүн Союзтаабы көрүү бастакы этабын быһыытынан ыытыллар.

СОРУКТАРА:

— искусство средстволарынан Улуу Октябрь аан дойдуга сүдү историческай суолтатын, Коммунистическай партия, советскай норуот героическай историяларын, ССКП XXVI съезтин чиҥнигэр социалистическай куоталаһыы күүрэҕинин, үлэҕэ хорсун быһыыны пропагандалааһын;

— үлэһиттэр уус-уран айар дьоҕурдарын салгыы сайыннарыы, маассабаһы ситиһии;

— интэр үлэҕэ кэрим сыһыанынан сибээстээн үлэһиттэри эстетическэй итиннини тупсарыы;

—самодеятельнай айымныы ситиһиилэрин пропагандалааһын, саҥа талааннары арыйыы.

КӨРҮҮ УСУЛУОБУЙАТА.

Коллективтар 1 н. 30 мүн. итэҕэһэ суох үһүннаах академическай туруораллар. Кыттаанчыттан ахсаана—40-тан итэҕэһэ суох.

Концерга эбэһээтэлинэй ирдэниллэр:

— 5 мүн. үһуна суох отчуот-рапорт;

— үстэн итэҕэһэ суох хор;

— 6-лыы паараттан итэҕэһэ суох кыттаччылаах 3 коллективнай үөрүү;

— вокальнай (ырыа) ансамбль 2-тэн итэҕэһэ суох куэмэрэ.

Жюри сцена иэдэргэтиитин, костүүмнэрин, жанр араастаан учуоттуур.

Хос быһаарыы: үөһэ аатаммыт эбэһээтэлинэй нүөмэрдэртэн хас толорулуобатахтарын ахсын 5-тин ыстыраптыыр балл аҕыллар.

Итиннэ тэҥэ коллективтар уус-уран оҥоһуктар быыстапкаларын киллэрэллэр.

БЫЫСТАПКАҔА КӨРДӨБҮЛЛЭР:

— кэнники 2 сыл иһигэр оҥоһуллубут эрэ үлэлэр кытталлар;

— комустан, муостан, мастан, туостан, таҥастан, кылтан, саптан баайыы оҥоһуктар, живописка, графикаҕа, мэтириэкиэ, о. д. а. үлэлэр киллэриллэллэр;

— революционнай, бойобуой уонна үлэҕэ албан аат үтүө үгэстэрин үйэтитиэр фотографическай үлэлэр. Хаартыска хэмэйэ 30х40 см., глянцевай кумааҕы, 2-лии экземпляр, биир автор 6-тан элбэҕэ суох үлэнэн кыттар.

КӨРҮҮ ЫЫТЫЛЛАР БИРИЭМЭТЭ,

1981 сыл олунньуга уонна кулун тутарга ыытыллан түмүктэнэр. Бириҥнилэн уус-уран коллективтар кордөрөр бириэмэлэрин графига тиэрдиллэр.

Ыытыллар сирэ — оройуоннааҕы Культура дьиэтэ.

КЫАЙЫЫЛААХТАРЫ НАҒАРААДАЛААҺЫН

Бастаабыт коллективтар, бириҥнилэн толороччулар уонна дьоҕурдаах иэнилээхтэр жюри дипломнарынан, грамоталарынан наҕараадаланаллар, кинилэргэ бэлэхтэр туттарыллаллар, күлүүлтэрга уочаратта суох техсредстволары ылыыга быраап бэриллэр. Чулуулар лауреат аатын ылаллар. 35-гэр диэри саастаах дьоҕурдаах кинилээхтэр бастыҥ оҥоһуктарга республикатаабы быыстапкаҕа киллэриллэллэр.

КОМИССИЯ.

КУЛЬТУРНАЙ ОЛОХ СОНУННАРА

СЦЕНАҒА — «КҮӨРЭГЭЙ»

Дириҥэҕи народнай театр саҥа сезонҥа М. Эверстова—Обутова «Күөрэгэй» диэн драматын туруорда. Режиссера — М. И. Готовцева.

Бу күннэргэ театр артистара саҥа айымныыларын көрөөччүлэр дьүүллэриэхтэр таһаардылар. Кинилэр оонньуулларын Мэлдьэхси, Мугудай олохтоохторо көрөн биһирэтилэр.

Драмаҕа сүрүн оруоллары М. Старостин, Ф. Готовцева, М. Харитонова уо. д. а. толороллор.

Виленин общ.-корр.

УЧУУТАЛЛАР КОНЦЕРДАРА

Чурапчытаабы уонна Дириҥэҕи эдэ-музыкальнай оскуолаларын учууталлара «Чурапчы» совхозка ыалдьыттаатылар.

Рабочайдар биллиилэх ырыаһыт Николай Саввин, мелодист Матрена Васильева толорбут нүөмэрдэрин ордук кэрэхсэтилэр. Концерд саха национальнай музыкальнай инструменнарын ансамбла дьүүһуоллаата.

Н. КАНДИНСКАЯ

КЫТАЛЫКТАР ҮҺҮҮЛЭРЭ

Мэҥэ-Хаҥалас оройуонун Мойтаабы Культура дьиэтин «Кытальки» үнкүүтүн ансамбла республикаҕа киэҥник биллэр.

«Кыталыктар» биһиги оройуоммутугар кэлэн Дириҥ, Одьулуун уонна Мугудай олохтоохторун истиҥ биһирабилларын ылан бардылар.

Бу 28 чилиэннээх айар бөлөҕү В. П. Винокуров салайда.

«СО» корр.

МЫРЫЛАҒА — «КҮӨХ ЭКРАН»

Саргылаах Саҥа дьыл үөрүүтэ Мырыла олохтоохторугар биир ммнуллубат туһаныны доҕуһуоллаппыт. Маны тохсунньу саҥатыгар «күөх экран» уота чаҕылыйа умайда. Оройуон бу биир уһук нэһилиэгэр телемастердар СТВ-I телевизионнай аппаратураны кылгас кэм иһитэр таҥан үлэҕэ киллэрдилэр.

Нэһилиэннэҕэ наадыйыытын учуоттаан райпо салалтата Мырылаҕа саҥа телевизордары атыыга таһаарда.

Итиэнэ күөх экраны аны оройуон барыбыт нэһилиэктэриэгэр көрөллөр.

П. ОКОНЕШНИКОВ.

Редактор
А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с., Кэрл Маркс уул., 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, чопсай — 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ
№ ЗАКАЗА 4 с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3182.